

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 13.6.2011
čj. SRS 040370/2011

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 11 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 6.6.–12.6.2011

1. Počasí

Na počátku sledovaného období vrcholilo teplé letní počasí s odpoledními teplotami až ke 30 °C. Noční teploty neklesaly pod 10 °C. Během dne 6.6. a v noci na 7.6. přišly bouřky s intenzivními srážkami a lokálním krupobitím. V následném období se ochladilo pod 20 °C a bylo proměnlivé oblačné počasí s přeháňkami. Koncem období postupné oteplování.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Díky vydatným srážkám na většině území došlo ke zvýšení půdní vlhkosti, místy jsou tedy vláhové podmínky téměř optimální, na což zejména jarní plodiny reagovaly intenzivnějším růstem. Přesto lokálně přetrvává nedostatek vláhy projevující se slabším růstem.

OBILNINY

Porosty ječmene ozimého začínají háčkovat a zlátnout.

PŠENICE OZIMÁ (RF 51-69)

V porostech se vyskytuje infekce padlí travního na pšenici (*Blumeria graminis* f. *sp. tritici*). Slabý výskyt této choroby byl zaznamenán v okrese Rokycany (Štítov, 7.6.) a Tachov (Černošín, 7.6.). V okrese Cheb (Úval, 7.6.) zjištěn střední výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Pozdější zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*) hlášen z okresu Cheb (Úval, 7.6.).

Pozorování dospělců a nymf mšic na obilninách se provádí v RF 51, 61 a 71 více než 20 m od okraje porostu. Kontroluje se 50 odnoží – vždy všechny listy (z obou stran) a klas.

Ochrana klasů – optimální termín ochrany je od konce květu do začátku tvorby obilky. V této době se ošetří porosty s výskytem 3-5 a více mšic v průměru na 1 klas (zvláště trvají-li příznivé podmínky pro vývoj mšic).

Ochrana proti tzv. listovým mšicím u ozimé pšenice se doporučuje provést na konci květu na porostech, na nichž se v době květu zjistí 25 a více mšic v průměru na jednu odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 65-77)

Slabé výskyty spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) jsou hlášeny z celé oblasti. Slabý výskyt této choroby sledován v okrese Tachov (Černošín, 7.6.) a Rokycany (Příkosice, 7.6.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

V okrese Tachov pozorován výskyt prašné snětivosti ječmene (*Ustilago nuda*) – (Černošín, 7.6.).

Ochrana: moření osiva, setí uznaného zdravého osiva, pozdější výsev ozimého ječmene a časnější výsev jarního ječmene.

Slabý výskyt mšice kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*) hlášen z okresu Cheb (Zlatá u Kynšperka nad Ohří, 7.6.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

První výskyt samců obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) ve feromonovém lapači zaznamenán v okrese Tachov (Velký Rapotín, 10.6.).

Pro monitorování škůdce lze použít feromonové lapače. Není registrován žádný přípravek.

JEČMEN JARNÍ (RF 37–71)

Lokální slabé výskyty spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) jsou hlášeny z celé oblasti. Slabý výskyt této choroby sledován v okrese Klatovy (Třebýcinka, 8.6.), Domažlice (Domažlice, 10.6.), Rokycany (Veselá u Rokycan, 7.6.), Karlovy Vary (Útvina, 6.6.) a Cheb (Nová Ves u Křižovatky, 8.6.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Střední výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis* f. sp. *hordei*) zjištěn na pozorovacím bodě v okrese Rokycany (Veselá u Rokycan, 7.6.). Slabý výskyt této choroby hlášen z okresu Plzeň - sever (Vochoz, 8.6.) a Klatovy (Třebýcinka, 8.6.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

Slabá intenzita napadení sítovitou a okrouhlou skvrnitostí ječmene (*Pyrenophora teres*) zjištěna v okrese Tachov (Lažany u Černošína, 7.6., Benešovice, 8.6.) a Rokycany (Veselá u Rokycan, 7.6.).

Zjišťování výskytu **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (síťované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Preventivní ochrana spočívá ve výběru odrůd, které jsou geneticky více odolné k napadení chorobou. Nevysévat ječmen po ječmeni a jarní ječmen v blízkosti ozimého. Dobře zaorat posklizňové zbytky a vzešlý výdrol ječmene. Moření osiva je předpokladem potlačení primární infekce.

Použití fungicidů vyžaduje pravidelné vyhodnocování stavu porostu a včasné rozhodnutí o zákroku. Opožděné ošetřování v rozvinuté epidemii není plně účinné a nevyváží konečnou výnosovou ztrátu. Přípravky na bázi strobilurinů je nutné aplikovat preventivně, triazoly aplikovat zásadně v počátku napadení. Ošetření se provádí při ohrožení od fáze BBCH 30 (začátek sloupkování) do BBCH 59 (počátek metání).

V okrese Klatovy (Třebýcinka, 8.6.) pozorován slabý výskyt **mšice střemchové (Rhopalosiphum padi)**.

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 55-67)

V okrese Plzeň sever (Vochoz, 8.6.) zjištěn silný výskyt **kyjatky hrachové (Acyrtosiphon pisum)**.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

První slabý výskyt **strupovitosti hrachu (Ascochyta pisi)** zjištěn v okrese Domažlice (Srbice u Kolovče, 7.6.).

OLEJNINY

MÁK SETÝ (RF 40-49)

První slabý výskyt **plísňě makové (Peronospora arborescens)** hlášen z okresu Plzeň - jih. Na pozorovacím bodě v okrese Cheb (Nová Ves u Křižovatky, 8.6.) zjištěn slabý výskyt larev **krytonosce kořenového (Stenocarus fuliginosus)**.

Ochrana: Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 31-51)

Vzcházejí již i pozdě sázené porosty brambor. V okrese Karlovy Vary (Krásné Údolí, 9.6.) a Domažlice (Koloveč, 10.6.) zaznamenán střední výskyt dospělců **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)**. Slabý výskyt tohoto škůdce pozorován v okrese Plzeň - sever (Radčice u Plzně, 8.6.), Tachov (Staré Sedliště, 7.6.) a Plzeň - jih (Chocenice, 8.6.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 72-74)

V okrese Rokycany (k.ú. Němčovice) zjištěny již v předcházejícím období příznaky **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)**.

Patogen napadá listy, květy a plody, zcela výjimečně i letorosty. Na obou stranách čepelí listů vznikají sazovité různě velké skvrny. Postižená místa nekrotizují a silně napadené listy opadávají. Obdobné skvrny i na květech a plodech. Silně napadené květy a malé plody opadávají. Na větších plodech různě velké a utvářené šedočerné skvrny, v důsledku nestejného růstu postižených a zdravých pletiv dochází k deformacím a praskání plodů. Následně jsou postižené plody napadány hnilobami.

Ochranu je možno provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů. Při preventivní ochraně ošetřujeme průběžně po celou dobu nebezpečí primárních infekcí. Podle lokality a podmínek ošetřujeme od vyrašení do června, v intervalu 5 - 14 i více dní. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu (v období maximální intenzity růstu vývoj 2 - 3 listů týdně) a možnosti použitého fungicidu. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí (od fenofáze růžového poupěte do cca 1- 2 týdnů po odkvětu). Racionální prevence zohledňuje důsledně průběh počasí. Za suchých period se neošetřuje a ošetří se až před předpokládanou změnou počasí (deštěm). Pokud nastane neočekávaný déšť (proběhne infekce) ošetříme kurativně. Při kurativní (postinfekční) ochraně ošetřujeme až po splnění podmínek pro infekci. Tento systém vychází z poznání vztahu mezi dobou ovlhčení, teplotou a infekcí (Mills, 1951, La Plant, Jones, 1980). K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, při důsledném dodržování doby kurativní účinnosti.

V okrese Rokycany (Němčovice, 9.6.) a Plzeň – jih (Nebílovy, 9.6.) zjištěn slabý výskyt **obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*)** ve feromonových lapácích.

Sledování letu dospělců obaleče zimolézového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9.

Základem ochrany je jedno ošetření proti první generaci škůdce. Ovicidní ošetření je nutné provést ihned při zjištění úlovku nejméně 10 motýlků/ lapák/1-4 ha za 3-4 dny. Larvicidní ošetření se provádí při zjištění SET 2.100 HS od doby úlovku nejméně 10 motýlků na lapák/1-4 ha za 3-4 dny. V případě potřeby je možné provést preventivní ovicidní ošetření v době zvýšeného úlovku motýlků, nebo preventivní larvicidní ošetření při zjištění SET 2.100 HS od doby zvýšeného úlovku v lapácích.

Byly zaznamenány střední výskyty **obaleče jabloňového (*Argyroploce variegana*)** ve feromonových lapácích na Tachovsku (Velké Dvorce, 6.6.) a Rokycansku (Němčovice, 9.6.).

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9.

Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7 - 12 dní po vrcholu letové vlny.

V sadu Velké Dvorce (okres Tachov, 6.6.) zjištěn silný výskyt dospělců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonových lapácích. Na Rokycansku (Němčovice, 9.6.) zjištěn střední výskyt tohoto škůdce.

Sledování letu dospělců obaleče jablečného do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných

plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 73-74)

V okrese Plzeň - jih nebyl ve feromonových lapácích zjištěn žádný dospělec **obaleče východního (*Cydia molesta*)** ani **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)**. V okrese Tachov (Tachov, 7.6. a 10.6.) byl zaznamenán slabý výskyt tohoto škůdce.

*Sledování letu dospělců **obaleče švestkového** do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.*

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová